

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Esityksessä käsitellään työllisyyden edistämisen kuntakokeilua ja tuodaan esille VN TEAS - tutkimuksen ensimmäisen väliraportin tuloksia. Raportin mukaan koronapandemia ja ennakoitua suurempi uuden henkilöstön rekrytointitarve erityisesti suurissa kunnissa hidastivat asiakkaiden palvelua, mikä näkyi kokeilukunnissa aktivointiasteen laskuna.

Into on toteuttanut kyselyn kuntakokeilujen toimivuudesta ja vaikutuksista etsivän nuorisotyön ja työpajojen toimijoille. Vastausten perusteella kuntakokeilujen hidas käynnistyminen ja henkilöstövajeet ovat tuottaneet palveluprosesseihin katkoksia. Asiakkaiden ohjautuminen työpajapalveluihin on kuntakokeilujen myötä monin paikoin merkittävästi heikentynyt. Asiakkaiden jääminen tarpeisiinsa vastaavien palveluiden ulkopuolelle herättää etsivän nuorisotyön ja työpajojen toimijoissa huolta. Inton kyselyn perusteella kuntakokeilujen keskeiset kehittämistarpeet liittyvät henkilöstöressurssien ja asiakasohjauksen vahvistamiseen sekä monialaiseen yhteistyöhön panostamiseen. Lisäksi tarvitaan tiedonkulun sujuvoittamista sekä verkostoyhteistyön toimintaedellytysten parantamista. Tukea tarvitsevien nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja muiden vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden tilanteiden edistäminen edellyttää muun palvelujärjestelmän vahvempaa hyödyntämistä. Paikoin on kuitenkin saatu parannettua palvelun saatavuutta ja kehitettyä aiempaa vahvempaa yksilöllistä palvelua. Into painottaa, että kuntakokeiluista saatuja kokemuksia tulee hyödyntää laajasti sekä kuntakokeilujen kehittämistyössä että TE2024-uudistusta valmisteltaessa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Into pitää järjestämisvastuun siirtämisen yleisiä tavoitteita tarkoituksenmukaisina: oikein hyödynnettynä uudistus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia työllisyyden edistämiseen ja palveluiden saatavuuden parantamiseen. Into katsoo, että kuntien vahvuuksia ovat lähipalvelut ja koulutuspalvelujen integrointi, paikallisten työnantajien ja välityömarkkinoiden tuntemus sekä

toimiva yhteistyö niiden kanssa. Esityksessä olisi tullut eritellä tavoitteita tarkemmin ja tarkastella niitä eri kohderyhmien, myös heikossa työmarkkina-asetmassa olevien, kautta.

Into korostaa, että uudistuksen keskeinen elementti, kannustava rahoitusmalli vähentää palveluiden järjestämisen kannustavuutta ja herättää huolta heikossa työmarkkina-asetmassa olevien palveluista. Erityisesti aktivoinnin ja työttömyysturvan välisen kytköksen poistaminen voi vähentää palveluja. Into vastustaa esityksenmukaista haavoittuvassa asemassa olevien työllisyyspalveluiden heikentämistä.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:

Esityksen mukaan kunta voisi järjestää palvelut itsenäisesti, jos sen työvoiman määrä olisi vähintään 20 000. Esityksessä todetaan, että 20 000 henkilön työvoimapohja löytyy 26 Manner-Suomen kunnassa. Muiden tulisi muodostaa työllisyysalueita ja antaa järjestämistä yhdelle vastuukunnalle tai perustaa tehtävää varten kuntayhtymä. Into näkee, että tämä merkitsisi uutta alueellista tasoa työllisyydenhoitoon. Into katsoo Kuntaliiton tapaan, että järjestämistä tulisi olla jokaisella kunnalla ja kunnat voisivat keskenään sopia kuntalain mukaisesti siitä, miten ne tehtävän järjestävät. Olennaista on, että palveluiden alueellisesti yhdenvertainen saatavuus turvataan ja palveluiden saatavuutta parannetaan.

Esityksen mukaan kunnan vastuuta työttömyysetuuksien rahoituksessa laajennettaisiin ja varhennettaisiin. Rahoitusvastuu koskisi myös palvelun ajalta maksettavaa työttömyysetuutta. Into on huolissaan vaikeassa työmarkkina-asetmassa olevien palveluiden vähenemisestä. Into korostaa, että olennaista on panostaa palvelutarvearviointeihin ja vahvistaa ohjausta niiden mukaisiin palveluihin. Palveluita tuotetaan, koska ne vastaavat tarpeisiin ja tukevat työelämään. Osa työttömistä tarvitsee pidempiä palvelupolkuja sekä vahvempaa valmennuksellista tukea ja kuntoutuksellisia palveluita, ennen kuin työllistyminen avoimille työmarkkinoille voi olla kestävä. Hyvästä työllisyyskehityksestä huolimatta pitkäaikaistyöttömyys on jäänyt korkealle tasolle. Kuntakokeilujen myötä aktivointiaste on laskenut kokeilukunnissa. Into korostaa, että kunnilla tulee olla kannusteet ohjata tarpeisiin vastaaviin palveluihin, ja siksi palveluiden ja rahoitusvastuun kytkös tulee säilyttää. Into huomauttaa, että myös hyvinvointialueilla tulee olla kannusteet edistää vaikeassa työmarkkina-asetmassa olevien työllisyyden edistämistä. Näin ollen myös hyvinvointialueille tulee kohdentaa rahoitusvastuuta, esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien työttömyysetuudesta.

Lakiesityksen mukaan kunnat eivät voisi myöntää palkkatukea itselleen, kuntayhtymälle eikä niiden määräysvallassa olevalle yhteisölle. Esityksen alaviitteessä todetaan, että lausuntokierroksen aikana selvitetään mahdollisuudet kuntien palkkatuen korvaavaksi sääntelyksi. Into katsoo, että tämä on olennaista – muutoin palkkatuettu työ tulee vähenemään merkittävästi ja työllisyys heikkenemään. Into huomauttaa, että tämä korvaava sääntely olisi tullut ehdottomasti esitellä jo tässä lakiehdotuksessa, jotta siihen olisi voitu lausuntokierroksella ottaa kantaa. Mahdollisuutena olisi lisätä uusi palkkatuetun työn kaltainen työllistämismuoto lainsäädäntöön Kuntaliiton esityksen mukaisesti. Pitkäaikaistyöttömyyden jäätyä korkealle tasolle on tärkeää lisätä mahdollisuuksia palkkatuettuun työhön. Myös kannustimien tulee olla riittävät.

Esityksen mukaan valmennuksen ja koulutuskokeilun enimmäiskesto poistettaisiin. Työvoimaviranomainen voisi järjestää valmennuksen tai koulutuskokeilun keston harkintansa mukaan asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti. Esityksessä todetaan, että enimmäiskeston poistaminen mahdollistaisi valmennuksen tai kokeilun yhdistämisen paremmin muiden palveluiden kanssa samanaikaisesti toteutettavana palvelukokonaisuutena. Tämä on tarkoituksenmukaista.

Esityksessä ollaan kuitenkin lyhentämässä työkokeilun enimmäiskestoja 12 kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista, ja samat perustelut, kuin esityksessä esitetään valmennuksen ja koulutuskokeilun osalta, pätevät myös työkokeiluun. Into vastustaa työkokeilun enimmäiskeston lyhentämistä. Työkokeilun rajaaminen vaikuttaisi heikentävästi mahdollisuuksiin kohentaa vaikeimmin työllistyvien ryhmien asemaa työmarkkinoilla, sillä siinä on usein kyse pitkäjänteisestä työskentelystä monenlaisten avoimille työmarkkinoille työllistymistä estävien tekijöiden kanssa. Oma suuntaansa ja opiskelumotivaatiotaan hakevalle nuorelle, jolla voi olla myös haasteita arjenhallinnan kanssa, kuusi kuukautta on liian lyhyt aika. Kuntouttava työtoiminta ei kuitenkaan vielä ole usein tarkoituksenmukainen. Työkokeiluun ohjautuu työpajoille laajasti nuoria, jotka tarvitsevat tukea paitsi opiskelu- ja työelämävalmiuksiensa vahvistamisessa, myös itsetuntemuksen, arjenhallinnan, sosiaalisten taitojensa sekä elämänhallinnan vahvistamisessa. Tässä kuusi kuukautta ei aina ole riittävä, ja siksi enimmäiskestoja ei tule lyhentää, vaan mahdollistaa 12 kuukautta harkinnan ja asiakkaan tarpeen mukaisesti. Entä sitten, kun ala, johon työkokeilussa on tutustuttu, ei kiinnostakaan nuorta tai ole hänelle soveltuva? Tällöin tulee mahdollistaa useat jaksot. Vaihtoehtona voisi olla myös tuettu työkokeilu, joka edellyttäisi työkokeiluun yhdistettyä valmennuspalvelua – työpajoilla toteutettu työkokeilu on aina tällaista jo tällä hetkellä, vaikka se rinnastetaan muualla ilman valmennusta toteutettavaan työkokeiluun. Kesto tulisi olla joustava ja asiakkaiden tarpeista lähtevä.

Into tuo myös esille, että tulee selvittää tarpeet ja mahdollisuudet uudelle työpajoilla toteutettavalle toimenpiteelle, joka työkokeilua laajemmin huomioisi sosiaalisen vahvistamisen kokonaisvaltaiset tarpeet arjenhallinnasta lähtien.

Lain mukaan monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijoita olisivat työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos. Kuntaliiton tapaan Into katsoo, että tässä tulisi mainita lisäksi erikseen kunnat. (Työvoimaviranomaisella viitataan työvoimapalvelujen järjestämisestä vastuussa olevaan kuntaan tai kuntayhtymään.)

Esityksen mukaan laissa säädettäisiin erikseen nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta, jolle työvoimaviranomaiset järjestäisivät toimintaedellytykset. Palvelu olisi nykyisen Ohjaamo-toiminnan kaltaista nuorille suunnattua matalan kynnyksen palvelua. Tarkoituksena on, että työvoimaviranomainen laatii analyysin alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta ja edistää siihen perustuen yhteispalvelun toteutumista sekä neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelun järjestämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi.

Into pitää alueellista analyysiä tärkeänä, ja se tulee toteuttaa kattavasti ja monialaisesti. Olennaista on ottaa analyysiprosessiin sekä palveluiden tuottamiseen mukaan haastavassa työmarkkina-
asemassa olevia tai ns. NEET-nuoria kohtaavat sidosryhmät ja palveluntuottajat. Keskeisiä tahoja
tässä ovat mm. etsivää nuorisotyötä ja työpajatoimintaa toteuttavat organisaatiot, joihin kertyy
huomattavissa määrin sekä tilastollista että laadullista tietoa ja ymmärrystä paikkakunnan nuorten
elinolosuhteista ja palvelutarpeista. Inton toteuttamien kyselyiden mukaan Ohjaamoiden sekä
työpajojen ja etsivän nuorisotyön yhteistyössä on ollut vahvistamisen tarpeita, ja erityisesti
Ohjaamot ja työpajat ovat monin paikoin toimineet liian erillään. Alueellisten palveluekosysteemien
toimijoiden yhteistyötä tulee kehittää ja vahvistaa.

Into katsoo, että nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta (Ohjaamoista)
on tarkoituksenmukaista säätää laissa, jotta voidaan turvata palvelun alueellinen yhdenvertaisuus ja
saatavuus. Nyt lakiesityksessä ehdotettu varsin suppea muotoilu kuitenkin herättää vakavia huolia
siitä, onnistutaanko näillä eväillä turvaamaan yhteispalvelujen todellinen monialaisuus ja riittävät
toimintaedellytykset. Monialaisen yhteispalvelun tunnettuuden, saavutettavuuden, monialaisen
työotteen ja nuorten osallisuuden kehittymisen kannalta on ensiarvoista, että jokaisella nuorten
yhteispalvelulla olisi käytettävissään tarkoituksenmukaiset yhteiset toimitilat. Laissa tulisi siksi
selkeästi velvoittaa jokaista työllisyysaluetta järjestämään monialaisen tuen yhteispalvelupisteelle
omat toimitilat, jotka palvelevat nuorten tavoittamista ja luottamuksellista kohtaamista – myös
sensitiivisten asioiden parissa. Näin työntekijöiden on myös mahdollista viettää aikaa keskenään
perehtyen toistensa työhön ja kohdata nuoria sujuvasti yhdessä ilman, että useamman alan ollessa
asiakastapaamisessa edustettuna on vähintään yhden työntekijän mahdollisesti liikuttava
työpisteestä toiseen. Etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan kentän kokemusten mukaan viime
vuosina kehittynyt ohjaamomainen, nuorten kannalta toivottavaksi ja monella tavoin vaikuttavaksi
todettu, saumatonta ohjaamista sujuvoittava monialaisen työn toimintamalli tarvitsee kehittyäkseen
säännöllistä yhdessä oloa ja tekemistä niin työntekijöiden kesken kuin nuorten kanssa. Lakiesitys
tällaisenaan ei vielä luo sille lainkaan otollisia puitteita.

Into esittää myös, että pykälässä 16 lueteltuihin nuorten monialaisen tuen yhteispalvelupisteiden
tehtäviin tulisi lukea mukaan nuorten osallisuuden tukeminen ja edistäminen siinä missä
opiskelumahdollisuuksien, työllistymisen, toimintavalmiuksien ja hyvinvoinnin edistäminen.
Osallisuutta ei siis tule jättää yksinomaan yksilövalmennusten osasisällöksi (ks. lakiesityksessä nyt 17
§ Nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennus), vaan yhteispalvelupisteet
kokonaisuudessaan tulee nähdä nuorten osallisuutta työllisyysalueella edistävinä toimijoina.
Nuorten osallisuuden tulisi myös näkyä niiden palvelutarjonnan ja toimintamallien rakentumisessa –
tai kuten Ohjaamon perusteet -julkaisussa (TEM 2018) ansiokkaasti todetaan, ”nuorten osallisuus
toiminnan kehittämisessä on suunnitelmallista”. Tuodessaan kohtaamispaikkoina nuoria laajalti
yhteen yhteispalvelupisteillä on korvaamattoman arvokas mahdollisuus myös tuoda ilmi heidän
kokemuksiaan sekä tarjota heille monipuolisesti erilaisia toiminta- ja vaikuttamismahdollisuuksia,
jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja osallisuutta niin paikallisyhteisöissä kuin kansallisellakin tasolla.
Esimerkiksi vertaisuuden ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntämisen on todettu sopivan hyvin
Ohjaamotoimintaan, sillä ne mahdollistavat yhteistoimijuuden ja aktiivisen yhteisöllisyyden
rakentumisen (ks. Määttä & Souto 2020).

Into katsoo OKM:n tavoin, että nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelun kustannusten korvaamisen jakautumiseen on kiinnitettävä huomiota niin, että se jakautuu valtakunnallisesti ja alueellisesti yhdenvertaisesti. On myös varmistettava, että palvelu on jatkossakin monialaista ja nuoren kannalta hänen kokonaiselämäntilanteensa huomioivaa, eikä keskity vain työllisyydenhoitoon.

Laissa säädettäisiin KEHA-keskuksen tehtäväksi hoitaa nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennuksen (ONNI-toiminta) toteuttamista. KEHA-keskus neuvottelisi kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutettavasta valmennuksesta. Olennaista on, että kunnilla, kuntayhtymillä ja näiden määräysvallassa olevien yhteisöillä on mahdollisuus tuottaa näitä valmennuksia myös yhteistyössä työpajojen kanssa. Työpajatoimijat ovat valmennustyön ammattilaisia, joilla on osaamista kokonaisvaltaiseen tukeen ja arjenhallinnan vahvistamiseen. Niitä tulee hyödyntää ONNI-toiminnan toteuttamisessa, jolloin siihen voitaisiin nykyistä vahvemmin nivoa nuorisotyöllistä osaamista.

Lisäksi laissa tulee huomioida, että tarpeelliseksi osoittautunut ONNI-toiminta on sisältänyt paitsi nuorille suunnattuja valmennuksia, myös Ohjaamoissa ja nuorten kanssa työskenteleville asiantuntijoille tarkoitettuja koulutuksia, jotka ovat kehittäneet heidän psykososiaalista osaamistaan ja tarjonneet välineitä soveltaa terapeuttisia menetelmiä yhteispalvelupisteissä. Jotta monialaisen tuen palvelupisteet toimivat jatkossakin laadukkaasti ja voimavarakeskeisesti, on tätä työtä jatkettava sitä entisestään laajentaen. ONNI-koordinaattorit ovat tarjonneet Ohjaamojen työntekijöille ja yhteisöille myös arvokasta työnohjauksellista tukea, jonka jatkumisesta tulee huolehtia, vaikka vastuutahot vaihtuvatkin.

KEHA-keskuksen tehtävänä olisi myös vastata palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelusta kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille. Into näkee, että tämä tukipalvelurooli on KEHA-keskukselle tarkoituksenmukainen. Eri toimijoiden yhteistyön ja monialaisten palveluiden kehittämisen vahvistaminen valtakunnallisen tahon toimesta on tarpeen. Monialaisten palvelujen johtamisessa ja kehittämisessä on myös huomioitava ohjaavien tahojen itsensä monialaisuus ja edustavuus niiden toimijoiden suhteen, joita toiminta koskettaa, jotta linjaukset huomioisivat mahdollisimman asianmukaisesti suoraan asiakasrajapinnasta ja kohtaavilta työntekijöiltä tulevan tiedon. Into katsoo, että mikäli lain ehdottamat muutokset hyväksytään, tulisi KEHA-keskuksen monialaisten palvelujen tukirakenteen ohjausryhmää laajentaa ottamalla mukaan sidosryhmiä, jotka edustavat haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien nuorten kanssa työskenteleviä, kuten etsivää ja jalkautuvaa nuorisotyötä sekä työpajatoimintaa edustavia järjestöjä.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Esityksen ja valmisteilla olevan palkkatukiudistuksen yhteisvaikutuksena palkkatuettu työ tulee vähenemään olennaisesti sekä kunnissa että kolmannella sektorilla, ja näin ollen työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys tulevat kasvamaan. Yritykset eivät tule työllistämään heikossa työmarkkina-asemassa olevia mittakaavassa, joka voisi kompensoida tehtäviä rajoituksia. Tätä ei ole huomioitu esityksessä, ja vaikutusarviointia tuleekin laajentaa. Into korostaa, että palkkatuetun työn mahdollisuuksia kunnissa ja kolmannella sektorilla sekä niistä avoimille työmarkkinoille poluttavia palveluita tulee lisätä, eikä rajoittaa, kuten nyt ollaan tekemässä. On myös huomattava, että alueellisesti kunnat ovat tässä eri asemassa: suuremmissa kaupungeissa on

työllistymismahdollisuuksia avoimilla työmarkkinoilla, mutta pienillä paikkakunnilla ne ovat merkittävästi rajatumpia. Jos näillä paikkakunnilla vähennetään kolmannen sektorin ja kuntien mahdollisuuksia palkkatukityöllistämiseen, tulee erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työttömyys kasvamaan.

Esityksessä arvioidaan, että esitetyt muutokset vahvistaisivat työllisyyttä noin 7 000–10 000 työllisellä. Into ei pidä tätä todenmukaisena arviona. Esityksessä todetaan, että keskeisimpänä työllisyyttä edistävänä tekijänä olisi kannustava rahoitusmalli. Into katsoo, että mallin tulisi olla kannustavampi järjestämään tarvelähtöisiä palveluita: nyt se on heikentämässä vaikeasti työllistyvien asemaa.

Into on huolissaan rahoituksen riittävydestä ja puutteellisten resurssien aiheuttamista palveluvajeista. Jo pitkään asiakkaita on ollut TE-toimiston virkailijaa kohden kuormittava määrä. Työnhakusuunnitelmat eivät ole olleet ajan tasalla ja määräaikaishaastatteluja on ollut runsaasti tekemättä. Kuntakokeilut perivät TE-toimistoilta suuren haastatteluvelan. Lisäksi kokeilut ovat entisestään lisänneet ruuhkaa, jonoja ja katkoksia. Resurssivaje ja palvelupuutteet ovat henkilöstölisäyksistä huolimatta merkittäviä. Uusi asiakaspalvelumalli kasvattaa merkittävästi henkilöstön työtä. Palvelun vahvistaminen on tarkoituksenmukaista, mutta riittääkö yksilöllistä tukea juuri niille työnhakijoille, jotka sitä eniten tarvitsevat?

Into katsoo, että vaikutuksia ja riskejä olisi tullut arvioida laajemmin eri asiakaskohderyhmien, myös vaikeasti työllistyvien ja pitkäaikaistyöttömien sekä heille suunnattujen palveluiden näkökulmasta. Esityksessä todetaan, että vaikutuksia työnhakijoihin täydennetään lausuntokierroksen aikana – tämä on puute.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan, että asiakkaan olisi jatkossa mahdollista päästä monialaisten palvelujen piiriin nykyistä aiemmin heti, kun monialaisen tuen tarve ilmenee. Tämä on tarkoituksenmukaista. Muutosten arvioidaan kasvattavan asiakasmääriä, nostavan esille hoito- ja kuntoutusvelkaa sekä lisäävän lyhyellä aikavälillä sosiaali- ja terveystalouden menoja. Into pitää tärkeänä, että tämä huomioidaan, ja tarpeisiin vastaaviin palveluihin lisätään resursseja. Kuten esityksessä tuodaan esille, pidemmällä aikavälillä palveluihin panostaminen tulee vähentämään julkisia menoja.

Esityksessä todetaan, että kuntien kustannusvastuut kasvavat pääosin seurauksena siitä, että työllistymistä edistävään palveluun osallistuminen ei vapauta kuntaa työttömyysetuuden rahoitusvastuusta. Into ei pidä tätä tarkoituksenmukaisena: myös tarpeisiin vastaavien palveluiden järjestämiseen tulee olla riittävät kannustimet. Olennaisia ovat palvelutarvearvioinnit ja monialaiset työ- ja toimintakyvyn arvioinnit sekä niiden pohjalta tehty oikea-aikainen palveluohjaus. Esityksessä tuodaan esille, että riskinä on, ettei rahoitusmalli kannusta työvoimaviranomaisia järjestämään palveluita niille työnhakijoille, jotka eivät saa työttömyysetuutta. Tämä on tärkeä huomio. Merkittävä osa nuorista on joutunut pitkäaikaiselle toimeentulotuelle. Into korostaa, että on

vahvistettava kannusteita järjestää palveluita myös erityisesti kohderyhmälle, joka ei saa työttömyysetuutta.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamismuutokset*:

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely*:

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta*:

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyhteistyö*:

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapolun kriteeriin voimaantuloissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Into näkee järjestämisvastuun siirtämisen mahdollisina hyötyinä palveluiden saatavuuden parantamisen ja lähipalveluiden yleistymisen, koulutuspalvelujen nykyistä vahvemman integroinnin työllisyyspalveluihin sekä paikallisten työnantajien ja välityömarkkinoiden tuntemuksen ja toimivan yhteistyön.

Järjestämisvastuun siirtämisen riskeinä Into pitää kannustavaa rahoitusmallia ja etenkin aktivointikytköksen poistamista sekä työvoimaviranomaisen resurssivajeita. Into on huolissaan erityisesti heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien palveluiden ja kokonaistilanteen heikkenemisestä. On huomattava, että eri uudistusten yhteisvaikutuksena haavoittuvassa asemassa olevien työllisyyspalvelut ja yhtenäiset palveluprosessit ovat murentumassa. Sote-uudistuksen

myötä kuntouttava työtoiminta siirtyy kunnista hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle, eivätkä kunnalliset työpajat enää voi tuottaa sitä. Tämä heikentää kunnallisten työpajojen toimintaedellytyksiä ja vähentää etenkin matalan kynnyksen kuntoutuksellisia työpajapalveluita. Rahoituksellinen kannustavuus palveluiden järjestämiseen heikkenee. Into vastustaa esityksenmukaista heikossa työmarkkina-asemassa olevien palveluiden heikentämistä

Into katsoo, että tulee selvittää mahdollisuudet uudelle työpajoilla toteutettavalle toimenpiteelle, joka yksilölähtöisesti ja joustavasti huomioi itsetuntemuksen, arjenhallinnan, sosiaalisten taitojen, elämänhallinnan sekä opiskelu- ja työelämävalmiuksien vahvistamisen. Toimenpidevalikoiman kaventuessa uudelle toimenpiteelle on tarvetta sekä nuorten että aikuisten palveluissa.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

Esityksen mukaan työllisyyden edistämisen valtakunnallisessa neuvottelukunnassa tulee olla kuntien, keskeisten ministeriöiden, valtion aluehallinnon sekä työ- ja elinkeinoelämän järjestöjen edustus. Esityksessä todetaan, että tehtävissään neuvottelukunta voisi kuulla ja tehdä yhteistyötä tarpeen mukaan esimerkiksi muiden järjestöjen sekä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Into korostaa, että neuvottelukunnassa on tärkeää olla mukana myös järjestöjen ja välityömarkkinatoimijoiden edustus, jotka tuntevat heikossa työmarkkina-asemassa olevan asiakaskunnan ja heidän palvelutarpeensa.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Into katsoo, että on hyvä, että työnhakijoita tavataan aiempaa tiiviimmin. Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen malli on kuitenkin mekaaninen ja herättää huolta resurssien kohdentumisesta. Saavatko yksilöllistä tukea juuri ne työnhakijat, jotka sitä eniten tarvitsevat? Toisilla työnhakijoilla puolestaan omatoiminen työnhaku riittäisi. Palveluprosessissa pitäisi mahdollistaa vahvempi tarveharkinta. Into painottaa, että työvoimaviranomaiset tarvitsevat ohjausosaamisen ja ohjauksellisen työtteen vahvistamista. Kokemusten mukaan etenkin haasteellisissa tilanteissa olevat asiakkaat eivät ole kokeneet tullessaan TE-palveluissa riittävästi kohdatuiksi. Uusi työnhakuvelvollisuus lisää työn sanktioivaa luonnetta, jolloin asiakaslähtöisen ja ohjauksellisen työtteen vahvistamisen tarve korostuu.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

Into katsoo, että työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämistä monialaisen tuen tarpeen tilanteessa olisi tullut vielä tarkentaa. Tarvitaan yksilöllisten tilanteiden kokonaisvaltaista huomiointia ja tarveharkintaa. Into korostaa, että työnhakuvelvollisuutta tarkoituksenmukaisempia ovat monialaiset palvelutarvearviot ja niihin perustuvat tarvelähtöiset valmennus-, kuntoutus- ja työllistämispalvelut.

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

Esityksessä ollaan lyhentämässä työkokeilun enimmäiskestoja 12 kuukaudesta vain kuuteen kuukauteen. Tämä ei vastaa asiakkaiden tarpeisiin, ja Into vastustaa enimmäiskeston lyhentämistä. Työkokeiluun ohjautuu työpajoille laajasti nuoria, jotka tarvitsevat tukea paitsi oman suuntansa pohtimisessa ja opiskelu- ja työelämävalmiuksiensa vahvistamisessa, myös itsetuntemuksen, arjenhallinnan, sosiaalisten taitojensa sekä elämänhallinnan vahvistamisessa. Tarve ei kuitenkaan välttämättä ole vielä kuntouttavalle työtoiminnalle. Kuusi kuukautta ei aina ole riittävä, ja siksi enimmäiskestoja ei tule lyhentää, vaan mahdollistaa 12 kuukautta asiakkaan tarpeen mukaisesti. Olisi myös tarkoituksenmukaista mahdollistaa kuuden kuukauden jakso vielä toisella työkokeilun toteuttajalla, esimerkiksi työpajajakson jälkeen yrityksessä.

Into tuo myös esille, että tulee selvittää tarpeet ja mahdollisuudet uudelle työpajoilla toteutettavalle toimenpiteelle, joka työkokeilua laajemmin, nuorilähtöisemmin ja joustavammin huomioisi itsetuntemuksen, arjenhallinnan, sosiaalisten taitojen, elämänhallinnan sekä opiskelu- ja työelämävalmiuksien vahvistamisen.

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Lakiesityksen mukaan kunnat eivät voisi myöntää palkkatukea itselleen, kuntayhtymälle eikä näiden määräysvallassa olevalle yhteisölle. Esityksen alaviitteessä todetaan, että lausuntokierroksen aikana selvitetään mahdollisuudet kuntien palkkatuen korvaavaksi sääntelyksi. Into katsoo, että tämä on olennaista – muutoin palkkatuettu työ tulee vähenemään merkittävästi ja työllisyys heikkenemään. Mahdollisuutena olisi lisätä uusi palkkatuetun työn kaltainen työllistämismuoto lainsäädäntöön Kuntaliiton esityksen mukaisesti. Pitkäaikaistyöttömyyden jäätyä korkealle tasolle on tärkeää lisätä mahdollisuuksia palkkatuettuun työhön. Myös kannustimien tulee olla riittävät.

On myös huomattava, että valmistelussa olevan palkkatuki uudistuksen vaikutuksesta palkkatuettu työ tulee vähenemään olennaisesti kolmannella sektorilla, ja näin ollen työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys tulevat kasvamaan. Tätä ei ole huomioitu esityksessä. Päinvastaisista tarkoituksistaan huolimatta palkkatuki uudistus on lisäämässä heikossa asemassa olevien työttömyyttä. Erityisesti muutokset 100 %:n palkkatukeen tulevat olemaan työpajatoimijoille dramaattisia. Into katsoo, että uudistus tulee vähentämään merkittävästi haavoittuvassa asemassa olevien työllistymiseen liittyviä palveluita. Esitetystä muodosta vaikutukset tulevat olemaan kielteisiä ja heikossa asemassa olevien työllistyminen tulee monin paikoin halvaantumaan. Into vastustaa palkkatuki uudistusta, ellei siihen tehdä olennaisia muutoksia: ennakoitu palkkatuetun toiminnan kauppavaikutus on käytännössä täysin epätodennäköinen. Mahdollinen kauppavaikutus ja kilpailun vääristyminen pitää arvioida tapauskohtaisesti, eikä de minimis -ehtoa ei tule soveltaa lainkaan.

Into painottaa, että on olennaista säilyttää työsopimuslaisia työpajoja ja vastaavia valmennusyksiköitä koskeva poikkeus työntarjoamisvelvollisuuteen. Poikkeus ollaan laajentamassa koskemaan rekisteröityjä uskonnollisia yhdyskuntia, mutta rajaamalla vain 100 %:n palkkatukeen. Into korostaa, että poikkeuksen tulee koskea kaikkia palkkatukiprosentteja. Rajaus vaikuttaisi kriittisesti välityömarkkinoilla toimivien järjestöjen toimintaan ja niiden tarjoamiin työmahdollisuuksiin. Sillä olisi myös kerrannaisvaikutuksia, jotka johtaisivat työpajojen ja muiden valmennusyksiköiden muidenkin palveluiden heikkenemiseen. Tämä puolestaan heikentäisi vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien kokonaiselämäntilannetta ja työllisyyttä.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämiselvöitymisestä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymiskelijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)

- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

Into on huolissaan, että kannustava rahoitusmalli heikentää vaikeimmassa työmarkkina-asetuksessa olevien palveluita, etenkin työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoinnin välisen kytköksen poistamisen vuoksi. Into ei usko, että se on vaikuttavin ratkaisu korkealle jääneen pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisessä. Into vastustaa esityksenmukaista haavoittuvassa asemassa olevien työllisyyspalveluiden heikentämistä.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

Into on huolissaan, että kannustava rahoitusmalli heikentää vaikeimmassa työmarkkina-asetuksessa olevien palveluita, etenkin työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoinnin välisen kytköksen poistamisen vuoksi. Into ei usko, että se on vaikuttavin ratkaisu korkealle jääneen pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisessä. Into korostaa, ettei palveluita järjestetä siksi, että niihin saadaan rahoitusta, vaan siksi, että heikossa työmarkkina-asetuksessa olevat tarvitsevat niitä hyvinvointinsa ja työelämävalmiuksiensa vahvistamiseksi, jotta työllistyminen avoimille työmarkkinoille olisi kestävä.

Into katsoo, että rahoitusvastuun porrastusmallissa on hyvää se, että huomiota kiinnitetään työttömyyden pitkittymisen ehkäisyyn. Se ei kuitenkaan huomioi riittävästi eri syistä pitkittyvää työttömyyttä ja haavoittuvassa asemassa olevien palveluihin panostamista. On huomattava, että eri uudistusten yhteisvaikutuksena heikossa työmarkkina-asetuksessa olevien työllisyyspalvelut ja yhtenäiset palveluprosessit ovat murentumassa. Esitys heikentää palveluiden järjestämisen kannustavuutta. Into vastustaa esityksenmukaista haavoittuvassa asemassa olevien työllisyyspalveluiden heikentämistä.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

Laki palkkaturvain muuttamisesta; Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Into on jo aiemmin kyseenalaistanut uuden toimijan perustamisen: osatyökykyisten työllisyyden edistämistä olisi voitu tarkoituksenmukaisemmin kehittää nykyisten välityömarkkinatoimijoiden ja -palveluiden pohjalta. Into on katsonut, ettei Työkanavan toiminnalla päästä tavoitteisiin, jotka aiemmin on asetettu osatyökykyisten ja vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien tilanteen edistämiseksi, sillä se ei kohdennu aidosti heikoimmassa asemassa olevaan kohderyhmään. Into korostaa, että myös nykyisten välityömarkkinoiden toimintaa tulee vahvistaa ja Työkanavan toiminnassa tulee hyödyntää yhteistyötä välityömarkkinatoimijoiden kanssa. Into painottaa, että osatyökykyisten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden edistäminen edellyttää vahvaa valmennuksellista osaamista ja monialaista yhteistyötä, ja tätä tulee vahvistaa Työkanavan toiminnassa. Tähän myös yhteistyö välityömarkkinatoimijoiden kanssa tuo hyviä mahdollisuuksia. Olennaista on myös varmistaa kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden yhdistäminen tarvelähtöisesti saumattomiksi palvelukokonaisuuksiksi.

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Into haluaa nostaa esille, että sote-uudistuksen myötä kunnalliset työpajat eivät voi enää tuottaa niiden yleisintä palvelua, kuntouttavaa työtoimintaa, sen siirtyessä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Tämä heikentää työpajojen toimintaedellytyksiä ja voi vähentää haavoittuvassa asemassa olevien kuntoutuksellisia palveluita ja lähipalveluita. Uudistuksen myötä kuntien vastuulta häviää keskeinen heikossa työmarkkina-asemassa oleville suunnattu palvelu. Jatkossa kuntouttavan työtoiminnan monialaisuus uhkaa vähentyä mm. nuorisotyöllisen yhteyden heikkenemisen seurauksena. Kuntouttavan työtoiminnan tarjoaminen edellyttää uudistusten myötä vahvaa kuntien, työllisyysalueiden ja hyvinvointialueiden yhdyspintayhteistyötä. On myös selvää, että tarvetta on uudelle kuntien järjestämisvastuulla olevalle joustavalle ja asiakaslähtöiselle arjenhallinnan ja työelämävalmiuksien vahvistamiseen keskittävälle toimenpiteelle – niin nuorten kuin aikuistenkin kohdalla.

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Into kannattaa muutosta, että työttömyyden kestoon perustuvista asiakaskriteereistä luovuttaisiin, ja monialaisen tuen asiakkuus perustuisi aiempaa vahvemmin asiakkaan palvelutarpeeseen. Tämä nopeuttaisi palveluprosessia ja edistäisi oikea-aikaisiin palveluihin pääsyä.

Esityksen mukaan monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijoita olisivat työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos. Kuntaliiton tapaan Into katsoo, että tässä tulisi mainita lisäksi erikseen kunnat.

Into katsoo, että kartoitusjakso tulee säilyttää osana työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnan asiakasprosessia oikein kohdennettujen ja oikea-aikaisten palvelujen varmistamiseksi. Näiden kartoitusjaksojen toteuttamisessa ovat olleet mukana myös työpajatoimijat. Olennaista on hyödyntää kartoitusjakson selvityksissä välityömarkkinatoimijoiden, kuten työpajojen, osaamista ja hankkia monialaisia ja toiminnallisia työ- ja toimintakyvyn arviointeja.

Into katsoo, että työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta (TYP) ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelun (Ohjaamot) suhdetta tulisi tarkentaa asiakkaan näkökulmasta.

Into pitää esitettyä alueellista työvoimaviranomaisen laatimaa analyysiä alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta tärkeänä, ja korostaa, että se tulee toteuttaa kattavasti ja monialaisesti, sidosryhmät ja palveluntuottajat osallistaen.

Into katsoo, että nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta (Ohjaamoista) on tarkoituksenmukaista säätää laissa, jotta voidaan turvata palvelun alueellinen yhdenvertaisuus ja saatavuus. On kuitenkin kyseenalaista, mikäli ohjaamotyyppinen toiminta määritellään laissa yksinomaisesti työllisyydenhoidon alle sijoittuvaksi. Tällä hetkellä huomattava osa Ohjaamoista toimii esimerkiksi nuorisotoimen alaisuudessa, ja monin paikoin tämä myös on paikallisesti mielekkäin tapa järjestää monialaiset palvelut nuorten elämäntilanteet ja tarpeet kokonaisvaltaisesti huomioiden. Kuntien liikkumavara ja mahdollisuus pitää Ohjaamot nuorisotoimen piirissä tulee turvata.

Lakiesityksessä ehdotettu varsin suppea tai suorastaan minimaalinen muotoilu herättää myös vakavia huolia siitä, onnistutaanko turvaamaan yhteispalvelujen todellinen monialaisuus ja riittävät toimintaedellytykset. Monialaisen yhteispalvelun monialaisen työtteen ja nuorten osallisuuden kehittymisen kannalta on ensiarvoista, että jokaisella nuorten yhteispalvelulla olisi käytettävissään tarkoituksenmukaiset yhteiset toimitilat, ja tähän tulisi myös lain velvoittaa. Olennaista on myös, että alueellisten palveluekosysteemien toimijoiden, erityisesti Ohjaamojen, työpajojen ja etsivän nuorisotyön yhteistyötä kehitetään ja vahvistetaan. Into esittää myös, että nuorten monialaisen tuen yhteispalvelupisteiden tehtäviin tulisi lukea mukaan nuorten osallisuuden tukeminen ja edistäminen. Nuorten osallisuuden tulisi myös näkyä niiden palvelutarjonnan ja toimintamallien rakentumisessa. On myös varmistettava, että palvelu on jatkossakin monialaista ja nuoren kannalta hänen kokonaiselämäntilanteensa huomioivaa, eikä keskity vain työllisydenhoitoon.

Into pitää tarkoituksenmukaisena KEHA-keskukselle esitettyä palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalveluroolia. Into katsoo, että monialaisten palvelujen tukirakenteen ohjausryhmää tulee laajentaa ottamalla mukaan sidosryhmiä, jotka edustavat haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien nuorten kanssa työskenteleviä.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Pietikäinen Reetta

Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta